цине. На тај начин, специјалисти медицине спорта су после низа дугих година, опет препознати од стране државних органа задужених за здравсто, спорт и омладину.

Да би се остварила боља сарадња са Лекарском комором, владиним организацијама и телима, спортским савезима, као и са јавношћу уопште, специјалисти медицине спорта су основали и своје удружење. Намера је да се и на тај начин пружи заштита спортистима, али и специјалистима медицине спорта, који су ипак најквалификованији да обављају спортско-медицинске прегледе. Корисне информације, не само о удружењу, него и о прегледима и мрежи спортско-медицинских установа, као и о формуларима за пријаву прегледа и другог, можете да понађете на сајту:

www.specijalistimedicinesporta.rs.

Удружење ће се трудити и да искорени случајеве неадекватних и неквалификованих прегледа спортиста, за које су у Закону о спорту предвиђене и одређене санкције. Наша је обавеза да спречавамо тзв. „печатирање на ливади“ од стране колега који немају законску дозволу за обављање тог рада. Озбиљну подршку у остваривању те намере очекујемо пре свега од гранских спортских савеза, од Олимпијског комитета, као и од надлежних државних органа.

Само међусобним разумевањем и заједничким активностима можемо доћи до здравије спортске популације и максималне безбедности учесника у спорту. //

УЛОГА МЕДИЦИНЕ СПОРТА У СРБИЈИ СВЕ УВАЖЕНИЈА

ЗДРАВЉЕ СПОРТИСТА „ПОД ЛУПОМ“

// ПРЕГЛЕДИМА СЕ ЧУВА И УНАПРЕЂУЈЕ ЗДРАВЉЕ УЧЕСНИКА У СПОРТУ, ПРЕВЕНИРАЈУ ОБОЉЕЊА И ПОВРЕДЕ // ИНДИВИДУАЛНО ДОЗИРАНО, ПРОГРАМИРАНО И КОНТРОЛИСАНО ВЕЖБАЊЕ НИЈЕ САМО ПРЕВЕНЦИЈА, ВЕЋ И ТЕРАПИЈА – ЛЕК ПРВОГ НИВОА ИЗБОРА //

Медицина спорта је релативно млада медицинска грана која се бави физиолошким променама у организму узрокованих физичким напором. Као специјалистичка грана дефинисана је као научна дисциплина медицинских наука, која пручава позитивне и негативне утицаје физичких оптерећења различитог степена на организам здравог и болесног човека, са циљем одређивања оптималних физичких оптерећења и хигијенско-дијететског режима за пораст спортских достигнућа, подизање нивоа функционалног стања организма, очување здравља и оздрављење, као и превенцију, лечење и рехабилитацију различитих обољења и повреда и борбом против коришћења недозвољених средстава. Овако широк дијапазон задатака тражи и специфично образоване стручњаке.

Тренутно у нашој земљи има 102 специјалисте медицине спорта, релативно правилно распоређених по свим окрузима према броју становника (један на 100.000 становника). У Србији је медицина спорта организована кроз мрежу спортско-медицинских служби и установа, од којих неке постоје веома дуго: Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије постоји дуже од 55 година, а службе медицине спорта у Нишу, Крагујевацу и Зајечару преко 40 година.

Нажалост, догађаји током деведесетих година прошлог века прекидају успон спортскомедицинске струке, а ситуација се не поправља ни после 2000. године. Прво се медицина спорта изоставља из списка специјализација, да би бројним интервенцијама чланова Секција за спортску медицину Српског лекарског друштва (постоји више од 60 година) и Друштва лекара Војводине била поново враћена на списак. Потом се Законом о здравственој заштити медицина спорта практично избацује из домова здравља, да би се опет након бројних дописа и интервенција допустила могућност рада, али само у домовима здравља који покривају преко 100.000 становника! Од 2006. године тадашњи РЗЗЗ престаје да финансира било коју услугу коју пружају специјалисти медицине спорта и тако је до данас.

Ипак, захваљујући новом Закону о спорту (2011.), и Правилником о утврђивању здравствене способности спортиста за обављање спортских активности (2012.), медицина спорта је, после низа година, опет препозната од стране државних органа задужених за здравсто, спорт и омладину, па се контрола здравственог стања спортиста препушта њима, што је и пракса у земљама ЕУ.

Правилником се одређују циљеви, начин спровођења и организа-

24 >

23 <

МЕДИЦИНА СПОРТА У СРБИЈИ >>>>>>>>>>>>>>

Др Небојша Антић и др Јован Златковић, тестирање фудбалера

Пливач Милорад Чавић и кајакашица Оливера Молдован на функционалном тестирању

Ергоспирометријски тест

ција превентивних спортско медицинских здравствених прегледа. Циљеви превентивних спортскомедицинских здравствених прегледа су: очување и унапређење здравља и радне способности учесника у спорту, правилно усмерење у спорту, као и превенција обољевања, повређивања и других поремећаја здравља и инвалидности током бављења спортом. Тим прегледима се утврђује стање здравља, оцењује психофизичка способност у односу на захтев појединих спортских грана и дисциплина, процењује општи утицај физичке активности на организам и омогућава се адекватна селекција у спорту.

Развој спортске медицине у свету је много допринео у откривању и усвајању нових терапијских процедура укључујући у протоколе лечења нове факторе- покрет и време.

Велика армија рекреативаца са својим захтевима у погледу контроле здравственог стања, дозирања физичког напора, превенције последица седентарног начина живота и лечење последица повреда насталих у тим активностима у будућности представљају нову интересну сферу спортске медицине. У ери доминације хроничних незаразних обољења, индивидуално дозирано, програмирано и контролисано вежбање не само да је превенција већ и терапија-лек првог нивоа избора.

Будућност спортске медицине је, чини се, светла – како у свету, тако и код нас. Са повећањем потреба, очекује се да се однос један специјалиста спортске медицине на 100.000 становника, ускоро промени и усклади са бројем активних спортиста и рекреативаца, као и да ће спортскомедицинска наука у све већем обиму утицати на медицинске гране са којима је у непосредном контакту- физиологију, физикалну медицину, ортопедију, кардиологију, ендокринологију, хигијену исхране, клиничку фармакологију...

Др Сања Мазић

У Србији је медицина спорта организована кроз мрежу спортско-медицинских служби и установа